

Jerzy Sperka

Instytut Historii, Uniwersytet Śląski

Ziemia namysłowska w polityce książąt opolskich w 2. poł. XIV wieku

Ziemia namysłowska (później okręg, *Weichbild*), tworząca krótko istniejące księstwo namysłowskie, graniczyła na długim odcinku granicy południowo-wschodniej z domenami książąt opolskich. Księstwo do 1323 roku było w rękach Konrada z linii głogowskiej, który jednak po przegranej wojnie z koalicją tworzoną przez: Bolesława legnickiego, Bernarda świdnickiego, Bolesława II opolskiego i Władysława Łokietka, został zmuszony do rezygnacji z niego na rzecz Bolesława III Rozrządnego legnickiego¹. Po pewnym czasie książę wydzielił dzielnicę namysłowską swemu synowi Wacławowi, a kiedy ten ożenił się (przed 21 stycznia 1341 roku) z Anną, córką Kazimierza cieszyńskiego, postanowił oddać ten obszar ojcu synowej w zamian za niewypłacone wiano. W 1341 roku Bolesław legnicki zdecydował jednak inaczej i za zgodą króla Jana Luksemburskiego (17 września 1341 roku) dzielnicę namysłowską, na którą składały się: Namysłów, Wołczyn, Byczyna i Kluczbork z przynależnymi okręgami, zastawił 30 listopada tego roku królowi polskiemu Kazimierzowi Wielkiemu za 3000 grzywien. Nie wiadomo, jak długo król był w posiadaniu Namysłowa, ale pewne jest, że oddał go wcześniej niż resztę zastawu, co nastąpiło 1 maja 1356 roku². Wtedy to Kazimierz Wielki, zawierając w Pradze

¹ J. Dąbrowski: *Dzieje polityczne Śląska w latach 1290—1402*. W: *Historia Śląska od najdawniejszych czasów do 1400 r.* Red. S. Kutrzeba. T. 1. Kraków 1933, s. 356—362; B. Grott: *Konrad I*. W: *PSB*, T. 13, s. 588; K.R. Prokop: *Bolesław III Rozrządnny*. W: *Piastowie. Leksykon biograficzny*. Red. S. Szczur, K. Ozóg. Kraków 1999, s. 436; M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych do roku 1740*. W: *Tenże, E. Kościak, J. Kęsik: Namysłów. Z dziejów miasta i okolic*. Namysłów 2006, s. 80—83.

² *LBS*, T. 1, s. 315—317, nr 14, 16; T. 2, s. 643—644, nr 4; J. Dąbrowski: *Dzieje polityczne Śląska...*, s. 445—447; M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 85—87.

układ z królem czeskim Karolem IV, przy równoczesnym zrzeczeniu się przez niego praw do księstwa płockiego, sam zrzekał się trzymanyh w zastawie: Kluczborka, Wołczyna i Byczyny, ale jednocześnie nie zrezygnował ze wspomnianej sumy zastawnej, należnej mu od książąt brzeskich. Wkrótce miasta te oddane zostały w dożywocie Bolkowi II świdnickiemu za sumę 2000 grzywien, a ten — za zgodą króla polskiego — przekazał je swoim siostrzeńcom, książętom opolskim, Władysławowi Opolczykowi i Bolkowi III³. Umowa między księciem świdnickim a książętami opolskimi została zawarta najpewniej jeszcze w 1366 roku. Ten stan rzeczy uznał Karol IV, cesarz rzymski i król czeski, który potwierdził posiadanie interesujących nas terytoriów książętom opolskim. Stosowny zapis znalazł się w przywileju Karola IV z 26 marca 1367 roku, który wystawił na prośbę Władysława Opolczyka. W związku z tym, że ten ostatni nie miał do tej pory męskich potomków, cesarz zgodził się, aby po Władysławie mogła dziedziczyć córka Katarzyna lub inne córki, jeśli będzie je miał. Jak określono w dokumencie, odnosiło się to do władztwa składającego się z: Opola, Olesna i Gorzowa, wszystkich dóbr, które zakupił lub wszedł w zastaw w Czechach i w księstwie raciborskim, oraz do Wołczyna, Kluczborka i Byczyny⁴.

Przejęcie wspomnianych trzech miast z okęgami akurat przez książąt opolskich wiązało się niewątpliwie z ich bliskim pokrewieństwem nie tylko z książętami świdnickimi, ale także z ostatnimi Piastami na tronie polskim. Władysław Opolczyk i Bolko III byli bowiem synami Bolka II opolskiego (zm. 1356) i Elżbiety, córki Bernarda świdnickiego (zm. 1331), który z kolei żonaty był z Kunegundą, córką Władysława Łokietka, a siostrą Kazimierza Wielkiego, królów Polski. Władysław i Bolko III, książęta opolscy, byli więc dla króla Kazimierza Wielkiego wnukami jego siostry, natomiast Bolko II świdnicki, syn Bernarda i Kunegundy Łokietkówny, był dla nich wujem⁵. Władysław i Bolko po śmierci ojca zarządzili początkowo wspólnie, by gdzieś na przełomie 1365/1366 roku dokonać podziału niewielkiego władztwa opolskiego. W jego wyniku Władysław otrzymał wschodnią część Opola oraz północno-wschodnią część księstwa opolskiego z Olesnem, młodszy brat Bolko III zadowolił się zaś zachodnią częścią Opola i księstwa. Natomiast wzięte wspólnie w zastaw od Bolka świdnickiego w 1366 roku Byczyna, Wołczyn i Kluczbork

³ LBS, T. 1, s. 331—332, nr 30, 31 (akty zrzeczenia), s. 343, nr 41 (list Kazimierza Wielkiego do Ludwika brzeskiego z 1368 r.); J. Dąbrowski: *Dzieje polityczne Śląska...*, s. 499—500, 528—529; M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 85—88.

⁴ LBS, T. 2, s. 308, nr 13 = CDSil, T. 6, s. 9, nr 43; W. Dziewulski: *Terytorialne podziały Opolszczyzny w XIII—XV w.*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” 1973, z. 3, s. 325—326; J. Sperka: *Władysław książę opolski, wieluński, kujawski, dobrzyński, pan Rusi, palatyn Węgier i namiestnik Polski (1326/1330—8 lub 18 maja 1401)*. Kraków 2012, s. 57—58, 256.

⁵ K. Jasiński: *Rodowód Piastów śląskich. Piastowie wrocławscy, legnicko-brzescy, świdniccy, ziębiccy, głogowscy, żagańscy, oleśnicy, opolscy, cieszyńscy i oświęcimscy*. Kraków 2007, s. 320—321, 536—537; J. Sperka: *Władysław książę opolski...*, s. 43—44.

graniczyły z obiema częściami podzielonego księstwa opolskiego i znacznie — jak na warunki śląskie — powiększały ich władztwa⁶. Niestety, przejęte dobra przyniosły wkrótce same kłopoty książętom opolskim.

Kiedy bowiem zmarł Bolko świdnicki (28 lipca 1368 roku), Ludwik brzeski, syn zmarłego Bolesława Rozrzutnego, niezwłocznie oddał książętom opolskim dłużne 2000 grzywien i zajął wspomniane trzy miasta⁷. Przeciw temu zaprotestował jednak król Polski, zawiadamiając listownie (8 września 1368 roku) księcia brzeskiego, że ze swych praw do Byczyny, Wołczyna i Kluczborka nie rezygnuje. Podkreślał, że oddał je Bolkowi w dożywocie, że zgodził się na dzierżenie ich w tym samym charakterze przez książąt opolskich, ale ponieważ książęta brzescy dotąd nie zwrócili mu sumy, którą wpłacił za te miasta, więc ma prawo do ich posiadania. W związku z tym ich zajęcie traktuje jako naruszenie swych praw i grozi interwencją zbrojną⁸. Rzeczywiście, do jakichś drobnych incydentów na granicy od strony ziemi wieluńskiej doszło w końcu następnego roku. Zachowały się dwa listy Kazimierza Wielkiego do księcia Ludwika brzeskiego z grudnia 1369 roku, z których dowiadujemy się, że starosta wieluński Zbigniew, operując z Bolesławca, spłądrował pogranicze w okolicach Byczyny i Kluczborka, niszcząc m.in. młyn na rzece Prośnie niedaleko wsi Borek⁹.

Wszystko wskazuje na to, że konfliktową sytuację wykorzystali książęta opolscy, którzy chyba też nie byli zadowoleni z utraty wymienionych miast i pewnie pod wpływem stanowiska króla polskiego oraz wspomnianych działań na pograniczu podjęli jesienią 1369 roku próbę odbicia spornych ziem. Współczesna *Kronika książąt polskich* podaje bowiem, że Władysław Opolczyk i Bolko III zaatakowali ziemie Ludwika brzeskiego i wyrządzili tam wiele szkód, ale pod Kluczborkiem zostali pokonani i musieli się stamtąd wycofać¹⁰. Klęska, którą ponieśli, nie powinna specjalnie dziwić, ponieważ Władysław Opolczyk nie przejawiał jakichś szczególnych zdolności wojskowych i dowódczych, a wręcz przeciwnie, konfliktów starał się unikać. Potrafił co najwyżej spłądrować czyjeś terytorium, działając z zaskoczenia, a jak tylko mogło dojść do bezpośredniej konfrontacji, uchodził szybko na bezpieczny

⁶ J. Horwat: *Księstwo opolskie i jego podziały do 1532 r. Książęta, miasta, Kościół, urzędy, własność prywatna*. Rzeszów 2002, s. 111—114; J. Sperka: *Władysław książę opolski...*, s. 256—257.

⁷ *Kronika książąt polskich*. Wyd. Z. Węclewski. W: MPH, T. 3, s. 533—534; J. Dąbrowski: *Dzieje polityczne Śląska...*, s. 528; M. Goliński, R. Żerelik: *Śląsk a polityka Kazimierza Wielkiego w latach sześćdziesiątych XIV wieku*. W: *Europa Środkowa i Wschodnia w polityce Piastów*. Red. K. Zielińska-Melkova. Toruń 1997, s. 146—147.

⁸ LBS, T. 1, s. 342—343.

⁹ *Wiadomości do dziejów polskich z archiwum prowincji śląskiej*. Wyd. A. Mosbach. Ostrów 1860, s. 47—48; LBS, T. 1, s. 343—344.

¹⁰ *Kronika książąt polskich...*, s. 524; M. Goliński, R. Żerelik: *Śląsk a polityka Kazimierza Wielkiego...*, s. 147.

teren, tak więc udział w tych walkach z księciem Ludwikiem brzeskim był wyjątkiem¹¹.

Dopiero trzy lata później konflikt zażegnano ostatecznie, Ludwik brzeski spłacił książąt opolskich, a ci zrezygnowali z wszelkich pretensji do Kluczborka, Wołczyna i Byczyny. Znamy jednak tylko dokument Bolka III, który 24 listopada 1372 roku w Opolu skwitował Ludwika brzeskiego (jego syna Henryka z Blizną i Ruprechta legnickiego, brata stryjecznego tegoż) z zapłaty 200 kop i 75 grzywien groszy praskich. Przyjąwszy pieniądze, książę zrezygnował z wszelkich pretensji do spornych miast¹². Jak można się domyślać, była to ostatnia rata należności z jego części; nie znamy natomiast pokwitowania wystawionego przez Władysława Opolczyka, chociaż można zakładać, że taki dokument musiał zostać wystawiony, tylko nie dochował się do naszych czasów.

Kilkanaście lat później Namysłów z okręgiem po raz kolejny znalazł się w orbicie zainteresowań książąt opolskich. Jak wiadomo, ziemia namysłowska była własnością Korony Czeskiej od końca lat 50. XIV wieku, kiedy to król Karol IV odkupił ją w 1353 roku za 3000 grzywien od będących w trudnej sytuacji finansowej książąt legnicko-brzeskich Waclawa i Ludwika; całość sumy uregulował w 1359 roku i wtedy dokonał formalnej inkorporacji do Królestwa Czeskiego¹³. Nieoczekiwanie, następca Karola IV, król Waclaw IV 1 maja 1387 roku w Pradze nadał Władysławowi Opolczykowi w lenno Namysłów z okręgiem („Namslaw, haus und stat, mit dem lande und weichbilde”)¹⁴. Zachowany dokument nie podaje natomiast przyczyn tego gestu króla czeskiego. Z historyków jako pierwszy zajął się tym problemem Jan Dąbrowski, który nie wnikając w szczegóły, dopatrywał się w tym akcie zapłaty księciu opolskiemu za akcję na Rusi przeciw Jadwidze, królowej polskiej¹⁵. To ogólne zdanie jednak nie tylko niczego nie wyjaśnia, a wręcz sprowadza interpretację na fałszywe tory, sugerując, jakoby książę działał w intencji Luksemburgów przeciw królowej Jadwidze i za to został nagrodzony.

¹¹ Na temat charakterystyki księcia zob. J. Sperka: *Władysław książę opolski...*, s. 185, 203, 221—222, 236, 238, 392—393.

¹² R. Rössler: *Urkunden Herzog Ludwig I. von Brieg*. „Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum Schlesiens“ 1864, Bd. 6, s. 80 = CDSil, T. 9, s. 48, nr 337 = *Regesty dokumentów przechowywanych na Górnym Śląsku*. T. 1. Red. A. Barciak, K. Müller. Wrocław—Opawa 2004, nr 110 (błędny regest).

¹³ J. Dąbrowski: *Dzieje polityczne Śląska...*, s. 516—517, 548—549. 6 stycznia 1383 r. w Pradze Ludwik brzeski z synem Henrykiem oraz z Waclawem, biskupem wrocławskim, Ruprechtem i Bolesławem (synami Waclawa legnickiego) ponowili akt zrzeczenia się wszelkich pretensji do księstwa wrocławskiego z Namysłowem (wraz z księstwami świdnickim i jaworskim), uznając jednocześnie posiadanie go przez królów czeskich — LBS, T. 1, s. 346—347, nr 45.

¹⁴ LBS, T. 1, s. 78—79, nr 25; J. Horwat: *Księstwo opolskie i jego podziały...*, s. 175—176.

¹⁵ J. Dąbrowski: *Dzieje polityczne Śląska...*, s. 556.

W tym miejscu przypomnę, że Władysław Opolczyk latem 1386 roku przejął z rąk królowych węgierskich (Marii i Elżbiety Bośniackiej) rządy na Rusi Czerwonej, licząc, że tym razem (ponieważ już raz z powodzeniem rządził tam w latach 1372—1379) terytoria te uda mu się zachować dla siebie¹⁶. Spowodowało to jednak kontrakcję polską i wyprawę na ziemie ruskie na początku 1387 roku rycerstwa małopolskiego prowadzonego nominalnie przez królową Jadwigę. Władysław Opolczyk, przebywając w tym czasie w Częstochowie, wystosował jedynie list do mieszkańców Rusi (6 lutego 1387 roku), wzywając, aby ci nie poddawali się królowej Jadwidze, a jeśli już ich do tego będzie zmuszać, niech zwrócą się wtedy po radę do kilku wymienionych władców, z królem czeskim Wacławem i księciem brzeskim Ludwikiem na czele. Wyprawa zakończyła się polskim sukcesem, a ludność nie zwróciła się po pomoc wskazywaną przez Opolczyka, który Ruś utracił¹⁷. Wiosną 1387 roku przegrany Władysław Opolczyk udał się do Czech i tam wykonał miły gest w stosunku do swego seniora Wacława IV. Mianowicie, w Brnie, 17 kwietnia, wystawił dokument, którym oddał swoje dobra, jakie miał na Węgrzech i na Rusi, pod opiekę Wacławowi. Podkreślał jednocześnie, że to królowe węgierskie Elżbieta (choć ta już nie żyła) i Maria tego właśnie władcę poleciły mu na opiekuna jego dóbr¹⁸. Najpewniej w mniemaniu Opolczyka, w sytuacji utraty Rusi i chaosu wojny domowej na Węgrzech, to Wacław czeski, jego suzeren, wydawał się jedynym, który mógł mu zapewnić pomoc. Oczywiście niczym to nie poskutkowało, jeśli chodzi o Ruś, natomiast na Węgrzech i owszem, ponieważ tamtejsze ustabilizowanie władzy przez brata Wacława, Zygmunta Luksemburskiego w roku następnym zagwarantowało księciu opolskiemu stan posiadania. Wydaje się jednak, że Władysław Opolczyk owym gestem ujął Wacława i ten ulitował się nad nim, przekazując mu wspomnianą ziemię namysłowską. Wszystko wskazuje na to, że właśnie w ten sposób Wacław chciał przynajmniej w części wynagrodzić straty, jakie jego drogi wuj („lieben Oheim”) — jak go określił w tym dokumencie¹⁹ — poniósł na Rusi i Węgrzech. Istniał pewnie także motyw polityczny, który miał za zadanie związać księcia z Wacławem w sytuacji rozwijającego się od 1381 roku konfliktu w rodzinie Luksemburgów w Czechach. Jak widać, niewiele miało to wspólnego z rzekomą zapłatą za działania wymierzone w Jadwigę, ponieważ to królowa polska pierwsza przeprowadziła akcję przeciw Opolczykowi²⁰.

¹⁶ J. Sperka: *Władysław książę opolski...*, s. 160—165.

¹⁷ J. Wyrozumski: *Królowa Jadwiga. Między epoką piastowską i jagiellońską*. Kraków 1997, s. 107—108; J. Nikodem: *Jadwiga król Polski*. Wrocław 2009, s. 240—244; J. Sperka: *Władysław książę opolski...*, s. 165—168; odezwa do mieszkańców Rusi z 6 lutego 1387 r. — AGZ, T. 3, nr 39.

¹⁸ CDHung, T. 10, Cz. 1, nr 222 = *Archiv České koruny*. Díl 5: *Katalog listin z let 1378—1437*. Ed. A. Haas. Praha 1947, nr 56 (regest).

¹⁹ Tamże.

²⁰ J. Sperka: *Władysław książę opolski...*, s. 167—168, 260—261.

Kolejną hipotezę zaproponował Jerzy Horwat, który ogólnie stwierdził, że Waław IV pewnie chciał wynagrodzić księciu straty, a ponadto ten posiadał w pewnym stopniu prawa do Namysłowa. Miały one wynikać z tego, że w 1352 roku Bolesław III legnicko-brzeski wydzierżawił Namysłów żonie Katarzynie i — jakoby — za jej pośrednictwem Kazimierzowi Wielkiemu, Przecławowi, biskupowi wrocławskiemu, Mikołajowi II opawskiemu oraz Bolkowi II opolskiemu, którego spadkobiercą był Władysław Opolczyk²¹. Hipoteza ta oparta jest niestety na błędnym regeście dokumentu z 3 lutego 1352 roku²². Faktycznie, w piśmie jest mowa o tym, że książę zastawia Namysłów swojej żonie za 420 grzywien i że czyni to za pośrednictwem wymienionych władców, ale nie ma tam informacji o tym, że księżna następnie podzastawia im ziemię²³.

Jeszcze inne rozwiązanie dotyczące przyczyn nadania Namysłowa Władysławowi Opolczykowi wysunął ostatnio Mateusz Goliński, który próbował powiązać je z chęcią uregulowania długu przez Waława IV względem książąt opolskich²⁴. Należy w tym miejscu przypomnieć, o jaki dług chodziło. Mianowicie, w 1365 roku Władysław Opolczyk i Bolko III opolscy uzyskali od cesarza rzymskiego i króla Czech Karola IV obietnicę nadania im dużego kompleksu dóbr w północno-wschodnich Czechach, składającego się z miast: Trautenau (Trutnov) i Königinhof (Dvůr Králové), oraz zamku Schatzlar (Žacléř). Miała to być dla nich rekompensata — na kwotę 10 000 kop groszy praskich („Zehn tausend Schog grosser pfennige preger muncze”) — jako spadkobierców ich matki Elżbiety, a siostry Bolka II świdnickiego, po ewentualnym przejęciu księstwa świdnickiego przez cesarza²⁵. Karol IV, jak wiadomo, w 1353 roku poślubił Annę, bratanicę Bolka II świdnickiego, która w myśl układu małżeńskiego dziedziczyła schedę po stryju. W posiadanie dóbr mieli wejść po śmierci Bolka II i jego żony Agnieszki²⁶. Jednak już 5 lutego 1366 roku cesarz zastawił im zamek i miasto Trutnov, ale nie oddał im zamku Schatzlar, ponieważ ten nadal był w rękach Bolka świdnickiego. W związku z tym przekazał im leżący niedaleko zamek Pottenstein (Potštejn) i miasto Kostelitz (Kostelec nad Orlicí) z przynależnościami. Książęta ze swej strony 5 kwietnia tego roku zobowiązali się do ustąpienia z tych dóbr, kiedy tylko otrzymają obiecany zamek. Wkrótce cesarz dodał im jeszcze miasto Jaroměř i w efekcie wymienione

²¹ J. Horwat: *Księstwo opolskie i jego podziały...*, s. 178—179.

²² *Katalog dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu*. Cz. 1. Oprac. W. Urban. Roma 1970, nr 350.

²³ Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu, *Dokumenty pergaminowe*, sygn. OO 12 = Rśl, T. 2, nr 611; zob. też M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 88.

²⁴ M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 94—98.

²⁵ CDSil, T. 6, s. 188—189, nr 9; *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*. Bd. 9. Hrsg. V. Brandl. Brünn 1875, nr 405, 406 (dokument Waława IV tej samej treści); J. Sperka: *Władysław książę opolski...*, s. 72, 253—254.

²⁶ K. Jasiński: *Rodowód Piastów śląskich...*, s. 329—330; J. Dąbrowski: *Dzieje polityczne Śląska...*, s. 488—494.

miasta oraz zamek stały się zastawem, ale na sumę 8000 kop groszy („acht tausend Schock Groschen Prag Pfennynge”)²⁷, które winny był Karol IV książętom opolskim²⁸.

Regulowanie długu przez władcę czeskiego przebiegało jednak bardzo opornie, ponieważ jeszcze 10 czerwca 1389 roku dostojnicy czescy (na czele z Hynkiem z Dube) oraz rajcy Pragi, Wrocławia, Kłodzka, Ząbkowic, Namysłowa i Środy ręczyli za króla Waclawa IV, że dług zapisany na wspomnianych miastach i zamkach przez Karola IV zostanie uregulowany. Waclaw miał to wypłacić w 8 ratach po 1000 kop, co roku na św. Galla, czyli 16 października²⁹. Z dalszego ciągu wydarzeń wynika, że z roszczeń wobec króla wycofał się Władysław Opolczyk, który swoje prawa przelał pewnie na bratanków (Bolko III zmarł w 1382 roku), gdyż już tylko oni, Jan Kropidło, Bolko IV i Bernard, wciąż dochodzili swoich praw.

Król Waclaw IV nie wywiązał się jednak z obietnicy spłaty, a w tej sytuacji książęta opolscy postanowili w inny sposób wymusić swoją należność. Zwrócili się mianowicie przeciw poręczycielom króla, a przede wszystkim przeciw Wrocławowi, i od 1390 roku zaczęli rabować tamtejszych kupców³⁰. Wszystko wskazuje na to, że wobec tego król zdecydował inaczej uregulować roszczenia, tzn. zastawiając Namysłów Opolczykom (juniorom) na wspomnianą sumę 8000 kop groszy. Dalsze wydarzenia znamy dzięki *Kronice miasta Namysłowa* napisanej na początku XVI wieku przez Johanna Frobena, który przytoczył w tej sprawie stosowne listy i dokumenty³¹. Na ich podstawie problem przedstawił Mateusz Goliński, a ostatnio usystematyzował Roland Czarnecki prowadzący badania nad kroniką Frobena³². Z kroniki dowiadujemy się,

²⁷ Wynikałoby z tego, że do tego czasu 2000 kop zostało już spłaconych, a nie, jak sugerował M. Goliński (*Od czasów najdawniejszych...*, s. 95), że w pierwotnym zapisie było 10 000 grzywien, co dawało 8 000 kop. Tak jednak nie było, gdyż w interesujących nas dokumentach sumy zostały określone w kopach — zob. przyp. 25, 28.

²⁸ *Katalog dokumentów przechowywanych w Archiwach Państwowych Dolnego Śląska*. T. 5. Oprac. R. Stelmach. Wrocław 1991 (dalej: KDDŚ), nr 4; *Codex Germaniae diplomaticus*. Bd. 1—2. Hrsg. J. Lünig. Frankfurt—Leipzig 1732—1733 (dalej: CGD) — Bd. 1, s. 1299, nr 265 = *Codex iuris Bohemici*. Bd. 2. T. 1. Hrsg. H. Jireček. Pragae—Lipsiae 1896, nr 559 (tu błędna informacja, że dokument wydany został w Pradze); E. Breiter: *Władysław książę opolski, pan na Wieluniu, Dobrzyniu i Kujawach, palatyn węgierski i wielkorządcą Polski i Rusi*. *Zarys biograficzny*. Lwów 1889, s. 12; J. Sperka: *Władysław książę opolski...*, s. 254.

²⁹ CGD, Bd. 2, s. 381—382, nr 3.

³⁰ C. Grünhagen: *Geschichte Schlesiens*. Bd. 1. Gotha 1884, s. 213—214.

³¹ *Annales Ioannis Frobenii ab Anno 1347*, AP Wrocław, Rep. 135, sygn. 679. Na temat kroniki i jej autora zob. R. Czarnecki: *Johannes Froben i jego kronika Namysłowa*. „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” 2009, T. 64, s. 685—696; Tenże: *Kronika Namysłowa autorstwa Johanna Frobena jako utwór dziejopisarstwa miejskiego*. Warszawa 2015.

³² M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 95—98; R. Czarnecki: *Problematyka korespondencji władz miejskich Namysłowa w świetle szesnastowiecznej kroniki „Annales Ioannis Frobenii”*. „Klio” 2012, T. 23 (4), s. 148—149.

że Wacław IV listem z 8 lutego 1397 roku powiadomił rajców namysłowskich o zastawie miasta (za 8000 kop groszy) książętom opolskim (Janowi, Bolkowi i Bernardowi) i nakazał wpuścić ich do Namysłowa. Rajcy jednak odmówili i interweniując pisemnie u monarchy, prosili go o łaskawość oraz uwzględnienie przywilejów Karola IV, zapewniających wieczyste połączenie Namysłowa z Koroną Czeską. W związku z tym król zmienił zdanie i odpowiedział mieszczanom, że postąpili słusznie oraz że powinni zachować miasto i zamek dla królów oraz Korony³³. Konsekwencją tego był jednak najazd książąt opolskich, którzy spustoszyli okolice miasta, uprowadzając bydło z pastwisk, paląc folwarki, młyny, cegielnie i stodoły; straty szacowano na kwotę 5189,25 grzywien. W rozgrywającym się konflikcie książąt opolskich poparło rycerstwo niemodlińskie, które skierowało list wypowiedni do miasta, a w samym mieście powstało nawet stronnictwo opowiadające się za uznaniem władzy książąt opolskich, aby uniknąć dalszych strat, ale było w mniejszości³⁴. Można przypuszczać, że najazd nastąpił w kwietniu lub w pierwszej połowie maja, w każdym razie przed 6 czerwca 1397 roku, kiedy już panowały pokojowe stosunki między książętami opolskimi a Namysławem³⁵. Po ustąpieniu książąt opolskich usną skargę do króla zawiózł starosta Hans (Jan) von Mühlheim. W odpowiedzi władca zapewnił mieszczan, że wyśle swych doradców celem załatwienia sprawy. Wkrótce też we Wrocławiu Przemysław Noszak, książę cieszyński, Beneš z Choustnika, starosta świdnicki, i Stefan z Opočna, starosta wrocławski, wynegocjowali sześćioletni pokój, w czasie którego Wacław IV miał wykupić Namysłów z zobowiązań wobec Opolczyków³⁶. Jednak rok później, w 1398 roku, miasto samo zapłaciło swój udział w poręczeniu, a książęta opolscy (Jan, Bolko i Bernard) skwitowali odbiór 250 kop groszy praskich, co odpowiadało trzyletniemu podatkowi, który z ziemi namysłowskiej pobierał

³³ *Annales Ioannis Frobenii...*, k. 6—6v; R. Czarnecki: *Problematyka korespondencji...*, s. 148—149; Tenże: *Kronika Namysłowa...*, s. 150—151, 223 (Aneksy: list nr 5—7); M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 96.

³⁴ *Annales Ioannis Frobenii...*, k. 7—8; R. Czarnecki: *Problematyka korespondencji...*, s. 149; Tenże: *Kronika Namysłowa...*, s. 223 (Aneksy: list nr 9); M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 96—97. Stronnikami książąt opolskich mieli być: Piotr Eberhardt, Wawrzyniec Eberhardt, Jan Isigsdorf, kierownik szkoły, piekarz Burkhardt, Langantsche — tamże.

³⁵ Tego dnia (6 czerwca) miasto Namysłów udzieliło bowiem pożyczki Bolkowi i Bernardowi w kwocie 25 kop groszy, co jednoznacznie świadczy o pokojowych stosunkach panujących wtedy między zwaśnionymi stronami; 9 czerwca tego roku był już mianowany nowy starosta, Stefan z Opočna, a wcześniej informacje o najeździe zawiózł do króla Hans von Mühlheim, poprzedni starosta — M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 96; R. Czarnecki: *Problematyka korespondencji...*, s. 149; Tenże: *Kronika Namysłowa...*, s. 223 (Aneksy: list nr 8, 10).

³⁶ *Annales Ioannis Frobenii...*, k. 7v—8; R. Czarnecki: *Problematyka korespondencji...*, s. 149; Tenże: *Kronika Namysłowa...*, s. 223 (Aneksy: list nr 11); M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 97.

król³⁷. Natomiast już 9 czerwca 1397 roku Namysłów został oddany w zarząd staroście wrocławskiemu Stefanowi z Opočna, a 1 października król wystawił dokument, którym ogłosił formalne rozciągnięcie władzy starosty wrocławskiego na okręg namysłowski³⁸.

W tym miejscu dodam, że na podobnych zasadach doszło do ugody młodych książąt opolskich z Wrocławiem, kolejnym poręczycielem Wacława IV. W tym przypadku kwota przypadająca z poręczenia była wyższa — 1428 grzywien — i w 1405 roku wciąż nie została uregulowana. To natomiast było powodem dalszego, trwającego przez kilka następnych lat nękania kupców wrocławskich przez książąt opolskich, a w odpowiedzi uwięzienia Jana Kropidły, wtedy biskupa kujawskiego, we Wrocławiu w grudniu 1410 roku³⁹.

Wracając na koniec do sprawy Władysława Opolczyka i nadania mu Namysłowa w 1387 roku, muszę stwierdzić, że nie widzę możliwości, aby łączyć je ze spłatą omówionych roszczeń książąt opolskich wobec władcy czeskiego. W dokumencie nadania nie ma bowiem słowa o żadnych roszczeniach, a powinny się tam znaleźć jakieś informacje na ten temat, gdyż takie sformułowania pojawiają się we wszystkich dokumentach wystawianych dla książąt opolskich, które dotyczą wspomnianej rekompensaty na kwotę 8000 kop groszy⁴⁰. W dodatku, kiedy dwa lata później, w 1389 roku, ręczono za Wacława IV, że ten zobowiązuje się do regulacji owych 8000 kop groszy, w wystawionym wtedy dokumencie także nie było mowy o ziemi namysłowskiej (choć wspomniano tam Władysława Opolczyka), a tylko o pieniądzach, które zostały zapisane na wymienionych z nazwy miastach czeskich⁴¹. W dodatku, gdyby Władysław Opolczyk dostał Namysłów jako rekompensatę (a dokładnie swój udział w roszczeniach), to kwota roszczeń młodych książąt musiałaby być wtedy o wiele niższa (od wspomnianych 8000). Nadanie w lenno Namysłowa Władysławowi Opolczykowi przez króla Wacława IV widzę więc — jak już

³⁷ W. Liebich: *Chronik der Stadt Namslau von Begründung dersleben bis auf die neueste Zeit. Nach einer im Namslauer Stadt-Archiv befindlichen Chronik bearbeitet von W. Liebich Pastor a.D.* Namslau 1862, s. 46—47, 49—50; M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 97; R. Czarnecki: *Problematyka korespondencji...*, s. 149; Tenże: *Kronika Namysłowa...*, s. 223 (Aneksy: list nr 12).

³⁸ *Annales Ioannis Frobenii...*, k. 8—8v; LBS, T. 1, s. 79; M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 97; R. Czarnecki: *Problematyka korespondencji...*, s. 149; Tenże: *Kronika Namysłowa...*, s. 223 (Aneksy: list nr 8).

³⁹ KDDŚ, T. 7. Oprac. R. Stelmach. Wrocław 1993, nr 361, 366, 392, 521, 527; *Annales*, lib. 10—11, s. 178—179 = *Roczniki*, ks. 10—11, s. 204; J. Spěváček: *Václav IV. 1361—1419. K předpokladům husitské revoluce*. Praha 1986, s. 360—361; M. Goliński: *Od czasów najdawniejszych...*, s. 97—98.

⁴⁰ LBS, T. 1, s. 78—79, nr 25 (nadanie z 1387 r.); dokumenty dla książąt opolskich: CDSil, T. 6, s. 188—189, nr 9; *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae...*, nr 405, 406 (1365 r.); KDDŚ, T. 5, nr 4; CGD, Bd. 1, s. 1229, nr 265 = *Codex iuris Bohemici...*, nr 559 (1366 r.); CGD, Bd. 2, s. 381—382, nr 3 (1389 r.).

⁴¹ CGD, Bd. 2, s. 381—382, nr 3.

wspomniałem — jako pomoc, swoistą rekompensatę, udzieloną przez seniora swemu wasalowi po utracie przez tegoż ziem ruskich i po oddaniu Waławowi pod opiekę przez księcia dóbr na Węgrzech i Rusi.

Inną natomiast kwestię stanowi, czy Władysław Opolczyk objął w lenno ziemię namysłowską. Zastanawiające jest bowiem to, że nie zachowały się żadne dokumenty, które wiązałyby się z jego tam rządami, nie nastąpiła też zmiana starosty, co przecież było regułą w takich sytuacjach (starostą w latach 1385—1397 był Hans von Mühlheim)⁴². Nie wykluczam więc, że książę utracił Namysłów bardzo szybko, może już w 1390 roku. Wtedy bowiem król czeski Waław — jak podaje Jan Długosz — „zapalał do niego wielką nienawiścią i gniewem” i posłał margrabiego Prokopa oraz książąt opawskich, aby spustoszyli ziemię opolskie⁴³. Przyczyn konfliktu źródła nie podają⁴⁴, natomiast historycy łączą go z przejściem w 1389 roku Władysława na stronę margrabiego Jodoka w konflikcie tegoż z bratem Prokopem i królem Waławem. Ale tym, co przelało czarę goryczy, miała być sprzedaż Jodokowi Karniowa w 1390 roku, uczyniona jednak bez zgody Waława⁴⁵.

Reasumując, książęta opolscy w 2. poł. XIV wieku mieli trzykrotnie szansę na przejęcie fragmentu czy całości okręgu namysłowskiego i trzykrotnie doznawali porażki. Nie udało im się utrzymać Byczyny, Wołczyna i Kluczborka w latach 1366—1369, wszystko wskazuje na to, że na dłużej (a może nawet wcale) nie udało się Władysławowi Opolczykowi stać się panem lennym ziemi namysłowskiej w 1387 roku, nie udało się też przejąć okręgu namysłowskiego w zastaw przez jego bratanków: Jana Kropidłę, Bolka IV i Bernarda, w 1397 roku. Ci ostatni dali się jednak mocno we znaki mieszkańcom, mszcząc się za odmowę wpuszczenia ich do miasta i obciążając ich kosztami poręczenia za króla Waława IV. Na drodze do sukcesu książętom opolskim

⁴² E. Wólkiewicz: „*Capitaneus Slesie*”. *Królewscy namiestnicy księstwa wrocławskiego i Śląska w XIV—XV wieku*. W: *Monarchia w średniowieczu, władza nad ludźmi, władza nad terytorium*. Red. J. Pysiak, A. Pieniądz-Skrzypczak, M.R. Pauk. Warszawa—Kraków 2002, s. 221.

⁴³ *Annales*, lib. 10, s. 186 = *Roczniki*, ks. 10, s. 243.

⁴⁴ W. Mrozowicz: *Władysław Opolczyk w historiografii średniowiecznej*. W: *Władysław Opolczyk jakiego nie znamy. Próba oceny w sześćsetlecie śmierci*. Red. A. Pobóg-Lenartowicz. Opole 2001, s. 19—20; W. Mrozowicz: „*Kronika książąt śląskich*” i inne średniowieczne *Silesiaca* w rękopisie Biblioteki Narodowej w Pradze (XXIII G 27). W: *Viae historicae. Księga pamiątkowa Lecha Tyszkiewicza w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*. Wrocław 2001, s. 52; *Annales*, lib. 10, s. 186 = *Roczniki*, ks. 10, s. 243.

⁴⁵ J. Dąbrowski: *Dzieje polityczne Śląska...*, s. 557; V. Štěpán: *Die Beziehungen zwischen den mährischen Markgrafen Jobst und Prokop und Herzog Wladislaw von Oppeln*. In: *Oberschlesien im späten Mittelalter. Eine Region im Spannungsfeld zwischen Polen, Böhmen-Mähren und dem Reich vom 13. bis zum Beginn des 16. Jahrhunderts*. Hrsg. T. Wunsch. Berlin 1993, s. 55; V. Štěpán: *Moravský markrabě Jošt (1354—1411)*. Brno 2002, s. 295; J. Mezník: *Lucemburská Morava 1310—1423*. Praha 1999, s. 251; J. Horwat: *Księstwo opolskie i jego podziały...*, s. 180; J. Sperka: *Władysław książę opolski...*, s. 182—185.

stanęli więc albo silniejsi konkurenci, albo woła królewska wsparta obroną niezależności mieszczańskiej.

Bibliografia

Źródła rękopiśmienne

Annales Ioannis Frobenii ab Anno 1347, Archiwum Państwowe we Wrocławiu, Rep. 135, sygn. 679.

Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu, *Dokumenty pergaminowe*, sygn. OO 12.

Źródła drukowane

Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie. Wyd. O. Pietruski, X. Liske. T. 3. Lwów 1872.

Archiv České koruny. Díl 5: *Katalog listin z let 1378—1437*. Ed. A. Haas. Praha 1947.

Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Bd. 9. Hrsg. V. Brandl. Brünn 1875.

Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis. Wyd. G. Fejér. T. 10. Cz. 1. Budae 1834.

Codex diplomaticus Silesiae. Bd. 1—36. Hrsg. C. Grünhagen et al. Breslau 1856—1936.

Codex Germaniae diplomaticus. Bd. 1—2. Hrsg. J. Lünig. Frankfurt—Leipzig 1732—1733.

Codex iuris Bohemici. Bd. 2. T. 1. Hrsg. H. Jireček. Pragae—Lipsiae 1896.

Jana Długosza Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego. Ks. 10 i 11. Warszawa 2004.

Joannis Długossii Annales seu Cronicae incliti Regni Poloniae. Lib. 10 et 11. Varsaviae 1997.

Katalog dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. Cz. 1. Oprac. W. Urban. Roma 1970.

Katalog dokumentów przechowywanych w Archiwach Państwowych Dolnego Śląska. T. 5. Oprac. R. Stelmach. Wrocław 1991.

Katalog dokumentów przechowywanych w Archiwach Państwowych Dolnego Śląska. T. 7. Oprac. R. Stelmach. Wrocław 1993.

Kronika książąt polskich. Wyd. Z. Węclewski. W: *Monumenta Poloniae Historica*. T. 3. Lwów 1878.

Lehns- und Besitzurkunden Schlesiens und seiner einzelnen Fürstenthümer im Mittelalter. Hrsg. C. Grünhagen, H. Markgraf. T. 1—2. Leipzig 1881—1883.

Liebich W.: *Chronik der Stadt Namslau von Begründung derselben bis auf die neueste Zeit. Nach einer im Namslauer Stadt-Archiv befindlichen Chronik bearbeitet von W. Liebich Pastor a.D.* Namslau 1862.

- Regesty dokumentów przechowywanych na Górnym Śląsku*. T. 1. Red. A. Barciak, K. Müller. Wrocław—Opawa 2004.
- Regesty śląskie*. T. 2. Oprac. K. Bobowski, M. Cetwiński, J. Gilewska-Dubis, A. Skowrońska, B. Turoń. Wrocław—Warszawa 1983.
- Rössler R.: *Urkunden Herzog Ludwig I. von Brieg*. „Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum Schlesiens“ 1864, Bd. 6.
- Wiadomości do dziejów polskich z archiwum prowincji śląskiej*. Wyd. A. Mosbach. Ostrów 1860.

Opracowania

- Breiter E.: *Władysław książę opolski, pan na Wieluniu, Dobrzyniu i Kujawach, palatyn węgierski i wielkorządca Polski i Rusi. Zarys biograficzny*. Lwów 1889.
- Czarnecki R.: *Johannes Froben i jego kronika Namysłowa*. „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” 2009, T. 64.
- Czarnecki R.: *Kronika Namysłowa autorstwa Johanna Frobenia jako utwór dziejopisarstwa miejskiego*. Warszawa 2015.
- Czarnecki R.: *Problematyka korespondencji władz miejskich Namysłowa w świetle szesnastowiecznej kroniki „Annales Joannis Frobeni”*. „Klio” 2012, T. 23 (4).
- Dąbrowski J.: *Dzieje polityczne Śląska w latach 1290—1402*. W: *Historia Śląska od najdawniejszych czasów do 1400 r.* Red. S. Kutrzeba. T. 1. Kraków 1933.
- Dziwulski W.: *Terytorialne podziały Opolszczyzny w XIII—XV w.* „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” 1973, z. 3.
- Goliński M.: *Od czasów najdawniejszych do roku 1740*. W: M. Goliński, E. Kościk, J. Kęsik: *Namysłów. Z dziejów miasta i okolic*. Namysłów 2006.
- Goliński M., Żerelik R.: *Śląsk a polityka Kazimierza Wielkiego w latach sześćdziesiątych XIV wieku*. W: *Europa Środkowa i Wschodnia w polityce Piastów*. Red. K. Zielińska-Melkova. Toruń 1997.
- Grott B.: *Konrad I. W: Polski słownik biograficzny*. T. 13. Wrocław—Kraków 1968.
- Grünhagen C.: *Geschichte Schlesiens*. Bd. 1. Gotha 1884.
- Horwat J.: *Księstwo opolskie i jego podziały do 1532 r. Książęta, miasta, Kościół, urzędy, własność prywatna*. Rzeszów 2002.
- Jasiński K.: *Rodowód Piastów śląskich. Piastowie wrocławscy, legnicko-brzescy, świdniccy, ziębiccy, glogowscy, żagańscy, oleśniccy, opolscy, cieszyńscy i oświęcimscy*. Kraków 2007.
- Mezník J.: *Lucemburská Morava 1310—1423*. Praha 1999.
- Mrozowicz W.: *„Kronika książąt śląskich” i inne średniowieczne Silesiaca w rękopisie Biblioteki Narodowej w Pradze (XXIII G 27)*. W: *Viae historicae. Księga pamiątkowa Lecha Tyszkiewicza w siedemdziesiąt rocznicę urodzin*. Wrocław 2001.
- Mrozowicz W.: *Władysław Opolczyk w historiografii średniowiecznej*. W: *Władysław Opolczyk jakiego nie znamy. Próba oceny w sześćsetlecie śmierci*. Red. A. Pobóg-Lenartowicz. Opole 2001.
- Nikodem J.: *Jadwiga król Polski*. Wrocław 2009.
- Prokop K.R.: *Bolesław III Rozrzutny*. W: *Piastowie. Leksykon biograficzny*. Red. S. Szczur, K. Ożóg. Kraków 1999.
- Sperka J.: *Władysław książę opolski, wieluński, kujawski, dobrzyński, pan Rusi, palatyn Węgier i namiestnik Polski (1326/1330—8 lub 18 maja 1401)*. Kraków 2012.

- Spěváček J.: *Václav IV. 1361—1419. K předpokladům husitské revoluce*. Praha 1986.
- Štěpán V.: *Die Beziehungen zwischen den mährischen Markgrafen Jobst und Prokop und Herzog Wladislaw von Oppeln*. In: *Oberschlesien im späten Mittelalter. Eine Region im Spannungsfeld zwischen Polen, Böhmen-Mähren und dem Reich vom 13. bis zum Beginn des 16. Jahrhunderts*. Hrsg. T. Wünsch. Berlin 1993.
- Štěpán V.: *Moravský markrabě Jošt (1354—1411)*. Brno 2002.
- Wólkiewicz E.: „*Capitaneus Slesie*”. *Królewscy namiestnicy księstwa wrocławskiego i Śląska w XIV—XV wieku*. W: *Monarchia w średniowieczu, władza nad ludźmi, władza nad terytorium*. Red. J. Pysiak, A. Pieniądz-Skrzypczak, M.R. Pauk. Warszawa—Kraków 2002.
- Wyrozumski J.: *Królowa Jadwiga. Między epoką piastowską i jagiellońską*. Kraków 1997.

Jerzy Sperka

The Namysłów Region in the Politics of the Dukes of Opole in the Second Half of the 14th Century

Summary

The Namysłów region which comprised the Duchy of Namysłów shared its borders with the dominions of the Dukes of Opole. In the second half of the 14th century the Dukes of Opole made three attempts at annexing parts or the whole of the Namysłów region and conceded defeat each time. They were unable to maintain their control over Byczyna, Wołczyn and Kluczbork in 1366—1369, pledged to them by Bolko II the Small, who had in turn received them from King Casimir the Great of Poland. Following Bolko's death, Louis of Brzeg conquered the towns and defeated Vladislaus and Bolko III of Opole at Kluczbork when they attempted to regain control over the territory. Moreover, sources indicate that in 1387, Vladislaus of Opole failed to secure the Namysłów region, which he had received from Wenceslaus IV of Bohemia. Ten years later, in 1397, his three nephews: Jan Kropidło, Bolko IV and Bernard also suffered defeat when they were pledged the Namysłów region by Wenceslaus IV of Bohemia. The dukes were unpopular with the townspeople, whom they continued to persecute as a revenge for the refusal to grant them entry to the town and whom they burdened with the costs of guarantee for the king. Thus, the Dukes of Opole were thwarted in their endeavors either by stronger opponents or the will of the king supported by the townspeople.

Jerzy Sperka

Das Namenslauer Land in der Politik der Herzöge von Oppeln in der 2. Hälfte des 14. Jahrhunderts

Zusammenfassung

Das das Herzogtum Namenslau (pol.: Namysłów) bildende Namenslauer Land grenzte an die den Herzögen von Oppeln gehörenden Landgüter. In der zweiten Hälfte des 14. Jahrhunderts hatten diese Herzöge dreimal die Chance, einen Teil oder das ganze Namenslauer Gebiet

zu übernehmen und dreimal hat sich das als Fehlschlag herausgestellt. Es ist ihnen auch nicht gelungen, die Städte: Pitschen (Byczyna), Konstadt (Wolczyn) und Kreuzburg (Kluczbork), die sie von dem Herzog von Schweidnitz (Świdnica), Bolko II. als Pfand erhalten haben (der hat sie früher von Polens König Kasimir dem Großen erhalten) in den Jahren 1366—1369 zu behalten. Jedoch nach Bolkos II. Tod hat der Herzog von Brzesko, Ludwik I. diese Städte besetzt und die Herzöge von Oppeln (Wladislaus und Bolko III.), die sie zurückzubekommen versuchten, in der Schlacht bei Kluczbork besiegt. Alles deutet darauf hin, dass es dem Wladislaus II. von Oppeln im Jahre 1387 misslungen ist, ein Lehnsherr von dem ihm vom böhmischen König, Wenzel von Luxemburg erhaltenen Namenslauer Land zu werden. Zehn Jahre später mussten auch seine Neffen: Johann I. von Oppeln, Bolko IV. und Bernard einen Misserfolg verdauen, als ihnen Böhmens König Wenzel von Luxemburg das Namenslauer Land als Pfand zu verleihen versuchte. Die Herzöge haben den Bürgern übel mitgespielt, indem sie sie aus Rache für Verweigerung, in die Stadt einzurücken, mit den Kosten der Bürgerschaft für den König belastet haben. So kamen den Herzögen von Oppeln in den Weg zum Erfolg entweder stärkere Konkurrenten oder der auf den Schutz von der bürgerlichen Unabhängigkeit orientierte Königs Wille.